॥श्रीगुरुभ्योनमः॥

गोवर्धनपूज आर्या

1

श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ॥ श्रीमल्ललितांबिकायै परदेवतायै नमो नमः ॥ पाणिग्रहे पुलकितं वपुरैशं भूतिभूषि-
तं जयति । अंकुरित इव मनोभूर्यस्मिन्भस्मावशेषोपि ॥१॥ मा वम संवृणु विषमिदमिति सातंकपितामहेनोक्तः ॥ आ-
तर्जयति सलज्जः कज्जलमलिनाधरः शंभुः ॥२॥ जयति प्रियापदांते गरलग्रैवेयकः स्मराराति ॥ विषमविशिखे विशि-
न्निव शरणं गलबद्धकरवालः ॥३॥ जयति ललाटकटाक्षः शशिमौलेः पक्ष्मलः प्रियाप्रणतौ ॥ धनुषि स्मरेण निहितः
सकंटकः केतकेषुरिव ॥४॥ जयति जटाकिंजल्कं गंगामधुवलयबीजमयं ॥ गलगरलपंकसंभवमंभोरुहमाननं शं-
भोः ॥५॥ संध्यासलिलांजलिमपि कंकणफणिपीयमानमविजानन् ॥ गौरीमुखार्पितमना विजयाहसितः शिवो ज-
यति ॥६॥ प्रतिबिंबितगौरीमुखविलोकनोत्कंपशिथिलकरगलितः ॥ स्वेदभरपूर्यमाणः शंभोः सलिलांजलिर्ज-
यति ॥७॥ प्रणयकुपितप्रियापदलाक्षासंध्यानुबंधमधुरेंदुः ॥ तद्वलयकनकनिकषग्रावग्रीवः शिवो जयति ॥८॥
पूर्णनखेंदुद्विगुणितमंजीराप्रेमनष्टरवला जयति ॥ हरखङ्गिरेखा गौरीचरणांगुलिमध्यगुल्फेषु ॥९॥ श्रीकरविहितं

॥१॥

चक्षुः सुरवयतु वः पुंडरीकनयनस्य ॥ जघनमिवेक्षितुमागतमञ्जनिभं नाभिसुषिरेण ॥१०॥ श्यामं श्रीकुचकुंकुमपिं-
जरितमुरो मुरद्विषो जयति ॥ दिनमुखनभ इव कौस्तुभविभाकरोदयविभूषयति ॥११॥ प्रतिबिंबितप्रियातनु सकौस्तु-
भं जयति मधुभिदो वक्षः ॥ पुरुषायितमभ्यस्यति लक्ष्मीर्यद्वीक्ष्य मुकुरमिव ॥१२॥ केलिचलांगुलिलंभितलक्ष्मीनाभि-
र्मुरद्विषश्चरणः ॥ स जयति येन कृता श्रीरनुरूपा पद्मनाभस्य ॥१३॥ रोमावली मुरारेः श्रीवत्सनिषेविताग्रभागा वः ॥
उन्नालनाभिनलिनच्छायेवो तापमपहरतु ॥१४॥ आशायसमतंत्रीं विलांविपंचीमिव त्रयीं गायन् ॥ मधुरं मुरंयवद-
नो चितं हरिर्जयति हयमूर्त्तिः ॥१५॥ स जयति महावराहो जलनिधिजठरे चिरं निमग्नापि ॥ येनांत्रैरिव सह फणिगणै-
र्बलादुद्धृताधरणी ॥१६॥ ब्रह्मांडकुंभकारं भुजगाकारं जनार्दनं नौमि ॥ स्फारे यत्फणिचक्रे धरा शरावश्रियं हरति ॥
१७ ॥ चंडीजंघाकांडः शिरसा चरणस्पृशि प्रिये जयति ॥ शंकरपर्यंततनिनो वीरस्तंभः स्मरस्येव ॥१८॥ उन्नालनाभिपं-
केरुहइव येनावभाति शंभुरपि ॥ जयति पुरुषायितायास्तदाननं शैलकन्यायाः ॥१९॥ अंकनिलीनगजाननशंकाकुल-

2

बाहुलेयहृतवसनौ॥ सस्मितहरकरकलितौ हिमगिरितनयास्तनौ जयतः॥२०॥ कंठेचितोपि हुंकृतिमात्रनिरस्तःप
हंतिकेयतिनः॥ यस्याश्चंडुद्गिरवः स्मरभल्लनिभो जयति सा चंडी॥२१॥ देवेऽर्पितचरणस्त्रिजगन्ति बहुमायेव हंतिकैट
भीरूपं॥ जयति सुरासुरहसिता लज्जाजिह्मेक्षणा लक्ष्मीः॥२२॥ नानसुरानपि हरिमपि तं वंदे कपटकैटभीरूपं॥
येयद्बिंबाधरमधुलुब्धैः पीयूषमपि मुमुचे॥२३॥ नत्वीकृताहिरगणितगरुडो हाराभिलत्वविधिर्जयति॥ फणा
नपीतश्वासोरगांधायाः श्रियः केलिः॥२४॥ स्मेराननेन हरिणा सस्पृहमाकारवेदनाकलितं॥ जयति पुरुषायिता
याः कमलायाः कैटभीध्यानं॥२५॥ कृतकांतकेलिकुतुकश्रीशीतश्वाससेकनिपुणः॥ घोरितविततालिरुतो नास्ति
सरोजे विधिर्जयति॥२६॥ एकरदद्वैमातुर निस्त्रिगुण चतुर्भुजापि पंचकर॥ जयषण्मुखनतसप्तच्छदगंधमदा
घ्रतनुलनय॥२७॥ मंगलकलशद्वयमयकुंभमदंभेन भजत गजवदनं॥ यद्दानतोयातरलेखिलतुलनाऽलंबि
रोलंबैः॥२८॥ याभिरनंगः सांगीकृतः स्त्रियोऽस्त्रीकृताश्च तायेन॥ वाम्याचरणप्रवणौ प्रणमत तौ कामिनी कामौ॥२९॥

॥२॥

विहितघनालंकारं विचित्रवर्णावलीमयस्फुरणं॥ शक्रायुधमिव वक्रं वल्मीकभुवं कविं वंदे॥३०॥ व्यासगिरां नि
र्यासं सारं विश्वस्य भारतं वंदे॥ भूषणतयैव संज्ञां यदंकिता भारती वहति॥३१॥ सति काकुत्स्थकुलोन्नतिकारिणि
रामायणे किमन्येन॥ रोहति कुल्या गंगापूरे किं बहुरसे वहति॥३२॥ अतिदीर्घजीवदोषाद्व्यासेन यशोऽपहारितं हंत॥
कैर्नोच्येत गुणाढ्यः स एव जन्मांतरापन्नः॥३३॥ श्रीरामायणभारतबृहत्कथानां कवीन्नमस्कुर्मः॥ त्रिस्रोता इव
सरसा सरस्वती स्फुरति यैर्भिन्ना॥३४॥ साकूतमधुरकोमलविलासिनीकंठकूजितप्राये॥ शिक्षासमयेपि मुदे
रतलीलाकालिदासोक्तिः॥३५॥ भवभूतेः संबंधाद्भूधरभूरेव भारती भाति॥ एतत्कृतकारुण्ये किमन्यथा रो
दिति ग्रावा॥३६॥ जाता शिखंडिनी प्राग्यथा शिखंडी तथावगच्छामि॥ प्रागल्भ्यमधिकमाप्तुं बाणो वाणी बभू
वेति॥३७॥ यं गणयति गुरुरेनं तु यस्यास्ति धर्मकर्मसंकुचितं॥ कविमहमुग्रानसमिवतं जातं नीलांबरं वंदे॥३८॥
सकलकलाः कल्पयितुं प्रभुः प्रबंधस्य कुमुदबंधोश्च॥ सेनकुलतिलकभूपतिरेको राकाप्रदोषश्च॥३९॥ काव्यस्या

सरमैत्रीभाजोनचकर्कशानवग्राम्याः॥शब्दाअपिपुरुषाअपिसाधवएवार्थबोधाय॥५०॥वंशेघुणइवनवि
शतिदोषोरसभावितेसतांमनसि॥रसमपितुनप्रतीच्छतिबहुदोषःसन्निपातीव॥५१॥विगुणोपिकाव्यबंधः
साधूनामाननंगतःस्वदते॥फूत्कारोपिसुवंशैरनुध्मानःश्रुतिंहरति॥५२॥स्वयमविपश्चिद्भिरपिछिद्रश्चापलमपि
सर्वतोमुखंतन्वन्॥तितउस्तुषस्यपिसुनोदोषस्यविवेचनेऽधिकृतः॥५३॥अंतर्गूढानर्थानव्यंजयतःप्रसादरहि
तस्य॥संदर्भस्यनदस्यचनरसःप्रीत्यैरसज्ञानां॥५४॥पदसेवनीयमसताममृतप्रायंसुवर्णविन्यासं॥सुरसार्थ
मयंकाव्यंत्रिविष्टपंवासमंविद्मः॥५५॥सत्कविरसनाशूर्पीनिस्तुषतरशब्दशालिपाकेन॥तृप्तोदयिताधरमपि
नाद्रियतेकासुधादासी॥५६॥अकलितशब्दालंकृतिरनुकूलाललितपदनिवेशापि॥अभिसारिकेवरमयतिसू
क्तिःसोत्कर्षशृंगारा॥५७॥अध्वनिपदग्रहपरंमदयतिहृदयंनवानवाश्रवणं॥काव्यमभिज्ञसभायांमंजीरंकेलि
वेलायां॥५८॥आस्वादितदयिताधरसुधारसस्यैवसूक्तयोमधुराः॥अकलितरसालमुकुलोनकोकिलःकलमुदंचयति॥५९॥

बालाकटाक्षसूत्रितमसतीनेत्रत्रिभागकृतभाष्यं॥कविमाणवकादूतीव्याख्यातमधीयतेभावं॥६०॥मसृणपदरीति
गतयःसज्जनहृदयाभिसारिकाःसुरसाः॥मदनाद्वैतोपनिषदोविशदागोवर्धनस्यार्याः॥६१॥वाणीप्राकृतसमुचि
तरसाबलेनैवसंस्कृतंनीता॥निम्नानुरूपनीराकलिंदकन्येवगगनतलं॥६२॥आर्यासप्तशतीयंप्रगल्भमनसा
मनाहृतायेषां॥दूतीरहिताइवतेनकामिनीमनसिनिविशंते॥६३॥रतिरीतिविगतवसनाप्रियेवशुद्धापिवाङ्मुदे
सरसा॥अरसासालंकृतिरपिनरोचतेशालभंजीव॥६४॥ ॥इतिश्रीगोवर्धनाचार्यकृतौआर्यासप्तशत्यांग्रंथारं
भोचितव्रज्यासंपूर्णा॥ ॥श्रीगणेशायनमः॥ ॥अवधिदिनावधिजीवाःप्रसीदजीवंतुपथिकजनजायाः॥
उल्लंघ्यवर्त्मशैलौस्तनौपिधेहिप्रपापालि॥६५॥अतिवत्सलासुशीलासेवाचतुरमनोनुकूलाच॥अजनिविनी
तागृहिणीसपदिसपत्नीस्तनोद्भेदे॥६६॥अयिकूलनिचुलमूलोच्छेदनदुःशीलवीचिवाचाले॥बकविघसपंकसारा
नचिरात्कावेरिभवितासि॥६७॥अपिविविधवचनरचनोहरासिचंद्रंकरेसमानीय॥व्यसनदिवसेषुदूतिक्वपुनस्त्वंदर्श
नीयासि॥६८॥

अस्तु न्ला निर्लीको लांछनमपदिश तुहीयतामोजः ॥ तदपि न मुंचति सत्वां वसुधा छायामिव सुधांशुः ॥५९॥ अ
ति चापलं वितन्वन्नंतर्निर्विघ्नन्निकामकाठिन्यः ॥ सुखयसि स्वयमेनां संहृत्तो शंकुरिव घंटां ॥६०॥ अंगेषु जीर्य
ति परं खंजन यूनोर्मनोभवप्रसरः ॥ न पुनरनंतर्गर्भित विधिनिधरामंडले केलिः ॥६१॥ अंधत्वमंधसमये बधि
रत्वं बधिरकाल आलंब्य ॥ श्रीकेशवयोः प्रणयी प्रजापतिर्नाभिवास्तव्यः ॥६२॥ अयि कोपाकारकुरूपेव नेव
राणां पुरोगुणो ज्ञातं ॥ यन्न विदार्य विचारित जठरस्त्वं सखलु ते लाभः ॥६३॥ अगणित महिमा लंघित गुरुरघनेहः
स्तनंधयविरोधी ॥ इष्टाकीर्तिस्तस्यास्त्वयि रागः प्राणनिरपेक्षः ॥६४॥ अपराधादधिकं मां व्यथयति तव कृत
टवचनरचनेयं ॥ शस्त्राघातो न तथा सूचीव्यधवेदनायादृक् ॥६५॥ असतीलोचनमुकुरे किमपि प्रतिफलति
यन्मनोवृत्तिं ॥ सारस्वतमपि चक्षुः सतिमिरमिव तन्न लक्षयति ॥६६॥ अन्यमुखे दुर्वादो यः प्रियवदने स एव प
रिहासः ॥ इतरेंधनजन्मा यो धूमः सोगुरुसमुद्भवो धूपः ॥६७॥ अयि सुभग कुतुकतरला विचरंती सोरभानुसारेण ॥

त्वयि मोहाय वराकी पतिता मधुपीव विषकुसुमे ॥६८॥ अपि मुग्धगंधसिंधुर ओंकामात्रेण दंतिनो दलिताः ॥ उपभुं
जते करेणूः केवलमिह मत्कुणाः करिणः ॥६९॥ अतिविनयवामनतनुर्विलंघते गेहदेहलीं नवधूः ॥ अस्याः पुन
रारभटीं कुसुमवाटी विजानाति ॥७०॥ अनंगतैर्गुणैः किं छिद्रा अपि यस्य साक्षिणो विरलाः ॥ स पुणो गीतैर्यदसो
वनेचरं हरिणमपहरति ॥७१॥ अलुलितसकलविभूषा प्रातर्बालां विलोक्य मुदितं प्राक् ॥ प्रियशिरसि वीक्ष्य या
वकमथा निःश्वसितं सपत्नीभिः ॥७२॥ अयि लज्जावति निर्भर निशीथरत निःसहांगि सुखसुप्ते ॥ लोचनकोक
नदघदमुन्मीलय सुप्रभातं ते ॥७३॥ अमिलितवदनमपीडितवक्षोरुहमतिविदूरजघनोरु ॥ रागपथ रागेन
भुजाभ्यां केवलमालिंगितोस्मि तया ॥७४॥ अतिपूजिततारेयं दृष्टिः श्रुतिलंघनक्षमा सुतनु ॥ जितसिस्यांतस्थि
तिशिवसवासनाकं न मोहयति ॥७५॥ अलमविषयलज्जाभयवंचितमात्मानमियमियत्समयं ॥ नवपरिचित
दृपितगुणा शोचति नालपति शयनसखीः ॥७६॥ अनुरागवति नीतव विरहेणोग्रेण साग्रहीतांगी ॥ त्रिपुरारियु

॥५॥

गेव गौरीवर तनुरर्धावशिष्टेव ॥७७॥ अन्यप्रवणे प्रेयसि विपरीते स्रोतसीव विहितास्थाः ॥ न तृप्ति मिथः स्युः सखि
भवंति विफलाश्च माहात्म्याः ॥७८॥ अधिकः सर्वेभ्यो यः प्रियः प्रियेभ्यो हृदि स्थितः सततं ॥ लुंठति विरहे जीवः कंठे
स्यात्स्वमिव संभोगे ॥७९॥ अनय नय पथे प्रिये न यथा यथा दृश्य एव दुर्भाव ॥ म्लानेव केवलं निद्रित पनग्निलापा
सरे ज्वलति ॥८०॥ अविभाव्यो मित्रेपि स्थितिमात्रेणैव नंदयन्दयितः ॥ रहसि व्यपदेशेन दय मथ दैवाराज केभो
भ्यः ॥८१॥ अश्रोषीर पराधान्मम तथ्यं कथय मन्नुरवं वीक्ष्य ॥ अभिधीयते न किं यदि न मानचोरानन कितवः ॥
८२॥ अन्योन्यमनुस्रोत समन्य रथान्यत्तटात्तटं सजंतोः ॥ उदिते गैपिन माघस्नानं प्रसमाप्यते स्नोः ॥८३॥
अयच्युतवल्लिफलभरनतां गि विषम विकाशि सोरस्थे ॥ स्वपचव घटखर्परं कालं किल फलिता विधि कलेव ॥८४॥
अंजलिरकारि लोकैर्मूर्ध्नि निरनामेव रंजिता जगती ॥ संध्यायाइव वसतिः स्वस्यापि सखि सुखायैव ॥८५॥ अगृही
तानुनयां मामुपेक्ष्य सख्यो गता बते काहं ॥ प्रसभं करोमि मयि चेत्तदुपरि वपुरद्य मोक्ष्यामि ॥८६॥ अस्थिर रागः

॥५॥

कितवो मानी च यज्जो विदूषकस्त्वमसि ॥ मम सख्याः पतसि करे पश्यामि यथा ऋजुर्भवसि ॥८७॥ अकरुणकातर
मनसो दर्शितनीरा निरंतरालेपं ॥ त्वाम धुनुधावति विमुखं गंगेव भगीरथं दृष्टिः ॥८८॥ अंतः कलुषस्तं भित रसया
भंगारनालयेव मम ॥ अप्युन्मुखस्य विहिता वरवर्णिनि नत्वया तृप्तिः ॥८९॥ अपि सरले सरलतरो मंद सुदित द्विपकपो
लपालेश्व ॥ अन्योन्यमुग्धगंधव्यतिहारः कषण माचष्टे ॥९०॥ अस्याः कररुहखंडित कांडपट प्रकट निर्गता दृष्टिः ॥
पटविगलित निष्कलुषास्वदते पीयूषधारेव ॥९१॥ अस्याः पतिगृहगमने करोति माता क्षुपिधलां पदवीं ॥ गुणगर्वि
तापुनरसौ हसति ग्ने नेः नूरुत्क्ररुदितमुखी ॥९२॥ अंके निवेश्य कूणितदृशः शनैरकरुणेति शंसंत्याः ॥ मोक्ष्यामि
वेणिबंधं कदा न रोवेर्ग धत्ते लोके ॥९३॥ अलमनलंकृति सुभगे भूषणमुपहास विषयमितरासां ॥ कुरुषे वनस्प
तिलताप्रसूनमिव वंध्यवल्लीनां ॥९४॥ अबुधा अजंगमा अपि कयापि गत्या परं परम वापाः ॥ मंत्रिण दूतिकीर्ख
तेन यबलगुटिकाइव जनेन ॥९५॥ अतिशीलशीतलतया लोके पुसखी मदुप्रतापानः ॥ क्षरणं वा मद स्थमानः

८

प्रतामेपस्याः प्रियो वेद ॥ ९६ ॥ अन्यास्वपि गृहिणीति ध्यायन्नेवाभिलषितमाप्नोति ॥ पर्यन्याबाणमयीः प्रति
माइव देवतात्वेन ॥ ९७ ॥ अनुपेक्ष्यनीचभावं बालकपरिजोगभीरमधुरस्य ॥ अस्याः प्रेमणः पात्रं न भवति स
रितो रसस्येव ॥ ९८ ॥ अधिवासनमाधेयं गुणमार्गमपेक्ष्य तेन वग्रथनं ॥ कलयति सुजनमोलिकेतककलिका
स्वरूपेण ॥ ९९ ॥ अपनीतनिखिलतापां सुभगस्वकरेण विनिहितां भवता ॥ पतिरुचियन वार पालिङ्ग्वरो पधिं वह
न्निसामालां ॥ १०० ॥ अगणितगुणेन सुंदर कृत्वा चारित्रमप्युदासीनं ॥ भवतानन्यगतिः सा विहिता वर्तेनतरणि रि
व ॥ १ ॥ अनुरक्तांगतया पुनरागमनस्थापितोत्तरीयस्य ॥ नव सकल भाग्यशालितरविकिरणेभ्योऽधिकाशोभा
॥ २ ॥ अर्धः प्राणितकायो मतइतरो मे विधुंतुदस्येव ॥ सुधयेव प्रियया पथि संगत्यालिंगितांगस्य ॥ ३ ॥ अवधीरि
तोपि जिह्मिमि षेण माहात्म्यमसरणया प्रियया ॥ अव[illegible]बोधितोस्मि चपलोबाष्पस्तिमितेन तुल्येन ॥ ४ ॥ अपित्र
न्हमात्रसाम्यादास्वादितशार्करस्तव पथिक ॥ स्वल्पोरसनाच्छेदेऽपुरतो जनहास्यता महती ॥ ५ ॥ अभिनवयोवन

[illegible] रोहिणी ॥ ६ ॥ अपमानितमिव संप्रति गुरुणा
दुर्नयविपक्षजनहन्यमानापि ॥ स्तनोः पितप्रियतां बिभर्ति सुभगा मरस्थरोहिणी ॥ ७ ॥ अलसयति गात्रमखिलं क्लेशं
श्रीक्षेण दुर्बलं रोसं ॥ स्नानोत्सुकतरुणी स्तनकलशनिबद्धः पयोविरमति ॥ ७ ॥ अलसयति गात्रमखिलं क्लेशं
मोचयति लोचनं हरति ॥ स्वापइव प्रेयान्मममोकुनददाति रमणीयं ॥ ८ ॥ असावलंबिकरधृतकचमिदमपि
बेकधवलनखरेखं ॥ धौताधरनयनं वपुरस्त्रमनंगस्य तव निहितं ॥ ९ ॥ अविनिहितं विनिहितमिव शुभ सुख
छायुवार बामदृशः ॥ उपदर्शयति हृदयं दर्पणबिंबेषु वदनमिव ॥ १० ॥ अविलज्जतयालयेव प्रकटः प्रेमानका
रिनिष्फलोपि ॥ प्रासादमौलिकुपरि प्रसरंस्यावेजयंत्येव ॥ ११ ॥ अन्योन्यग्रथनेगुणयोगाद्भावः पदार्पणेर्नृकुभिः॥
खलमपि तुदति मेटीमध्यस्थमालंब्य ॥ १२ ॥ अननुग्रहेण न तथा व्यथयति कद्रुकू जितैर्यथापि शुनः ॥ रुधि
रासनादधिकं दुनोति कर्णेक्कणन्मशकः ॥ १३ ॥ अत्रे लघिमा पश्चान्महतापि पिधीयते न हि महिम्ना ॥ वामन
इति त्रिविक्रममभिदधति दशावतारविदः ॥ १४ ॥ अकेस्तनंधयस्तव चरणे परिचारिका प्रियप्राप्ते ॥ अस्ति किम

स्तं

लब्धमधिकं गृहिणिय दृग्नाके सेबालो ॥१५॥ अधर इ दत्तः कृजितमामीलितमसितोल्लसितमौलिः ॥ आसादित
मिव चुंबनसुखमस्पर्शोऽपि तरुण्याभ्यां ॥१६॥ अतिरभसेन भुजोयं वक्त्रैविवरेण प्रवेशितः सदनं। दयिता
स्पर्शोल्लसितो नागच्छतिवर्त्मना तेन ॥१७॥ अंबरमध्यनिविष्टं तवेदमतिचपलमतनुघनमदं। बालक इव
नवमभ्रं निरीक्षमाणो न तृप्यामि ॥१८॥ अयमंधकारसिंधुरभारागलावनीष्पराक्रांतः ॥ उन्नत इव वीढि
मुखः कर्मः संध्यास्त्रमुद्वमति ॥१९॥ अंतर्भ्रमतो निवसति जडेन ऽःशिशिर महसि हरिण इव ॥ अजडे त्वी
वत पुनेसतु प्रविष्टो विनिःसरितो ॥२०॥ अगणितजनापवादा लज्जाणि स्पर्शहर्षतरलेयं ॥ आयास्यतीव
रात्रीत्वरस्य तत्ल्पप्रकल्पयति ॥२१॥ अप्पेकुवं राजनुपोः पन्नपत पूर्णत्वनुघ ताभाजोः ॥ ज्या कार्मुकयोः कु
सिचण्डनस्तः कश्चिदपि भर्ता ॥२२॥ अभिनव केलिक्लांता कलयति बाला कमेण घर्मांभः ॥ ज्यामर्पयितुं नमिता
कुसुमास्त्रधनुर्लतेव मधु ॥२३॥ अविरलपतिताश्रुवपुः पांडुस्निग्धं तवोपनीतमिदं ॥ सतधौतमाज्यमिव मे

स्मरस्मार दाह व्यथां हरति ॥२४॥ अंतर्निपतितगुंजागुणरमणीयस्यकास्ति केदारः ॥ निजगोपीविनयमयरवे
दनविदीर्णहृदय इव ॥२५॥ अमुनाहतमिदमिदमिति रुदती प्रतिवेश्मिनेंगमंनमियं ॥ रोषामिषद्दलितलज्जा
गृहिणी दर्शयति पति पुरतः ॥२६॥ आंतरमपि बहिरिव हि व्यंजयितुं रसमशेषतः ॥ असती सत्कवि सूक्तिः
काचघटीतित्रयं वेद ॥२७॥ आलोक एव विमुखीक विदपि दिवसेन दक्षिणा भवसि ॥ छायेव तरणितापं
काचघटी ...

।·आ·स·

·॥८॥·

घमथापुमिव वसांतपनां रहनं श्वकं पिवति ॥३३॥ आरोपिताद्रिलायामजुमिव वसं रसिके तिमंत्रेण ॥ मग्नापि परि
णयाय द्विजार मुखं वीक्ष्य हसितेन ॥३४॥ आयाति खेदं करोति मधु हरति मधुकरीवान्या ॥ अधिदेवता
त्वमेव श्रीरिव कमलस्य ममममनसः ॥३५॥ आसाद्य दक्षिणो दिशमविलंबं व्रजति चोत्तरां तरणिः ॥ पुरुषं
हरंति कांताः प्रायेण च दक्षिणा एव ॥३६॥ आदानपानलेपैः काश्चित्क्रूरलोपनापहारिण्यः ॥ सदसि स्थि
ते वासिन्यो षधिवल्ली कापि जीवयति ॥३७॥ आंदोललोलकेशीचलकांचीकिंकिणीगणक्वणितां ॥ स्मर
सि पुरुषायितां तां स्मरचामराचलयष्टिमिव ॥३८॥ आक्षिपसि कर्णमक्ष्णा त्रिधेव बद्धो बलिस्त्वया
~~मुग्धे~~ मध्ये ॥ इति जितसकलवदान्येन नुदानेनल्लसे तन्वि ॥३९॥ आक्षेप चरण लंघनकेशग्रहकेलि
कुतुकतरलेन ॥ स्त्रीणां पतिरविगुरुरिति धर्मेन भाविता सुतनुः ॥४०॥ आगच्छता नवेक्षित पृष्ठे नाथौ वरा
टकेनेव ॥ मुषितास्मि तेन जघनांशुकमपि वोढुं न शक्तेव ॥४१॥ आकुंचितैकजंघं दृशा वृत्तोऽर्धहृष्टोपि ताडीरु ॥

·॥८॥·

स्थं:

सुतनोः श्वसितक्रमनमदुदरस्फुटनाभिशयनमिदं ॥४२॥ आदायधनमनल्पं दत्तानया स्वस्य गतावकं वासः ॥ मुग्धा
रजकगृहिण्या कृता दिनैः कतिपयैर्निस्वा ॥४३॥ आस्तां वरमिवकेशी मा रोहद मस्य रथे चद्युगतरोः ॥ यत्तस्मात्कलि
तादपि केवलमुद्वेगमधिगच्छ ॥४४॥ आरब्धमब्धिमथनं स्वहस्तयित्वाद्विजिह्ममरैर्यत् ॥ उचितस्तस्य रिणामो वि
षमं विषमेव यज्जातं ॥४५॥ आवर्जितालकालिश्वासोत्कंपिस्तनार्पितैकभुजं ॥ शयनं रतिविवशतनोः स्मरामि
शिथिलांशुकं तस्याः ॥४६॥ आम्रांकुरोयमरुणः श्यामलरुचिरस्थिनिर्गतः सुतनु ॥ नवकमठखर्परपुटान्मूर्धेवो
र्ध्वंगतः स्फुरति ॥४७॥ आभंगुरा अबहुगुणदीर्घास्वादप्रसादप्रियदृष्टिः ॥ कर्षति मनो मदीयं हृदमीनं बडिशरज्जु
रिव ॥४८॥ आलपयथायथेच्छसि युक्तं तवकितव किमपवारयसि ॥ स्त्रीजातलांछनमाजीवितेर्ं कासखी सुभग ॥
वदनेंदो ॥४९॥ आस्वादितोसि मोहाद्भुलविदितो माधुरीभवतः ॥ मधुलिप्तक्षुररसनाच्छेदाय परं विजानासि ॥५०॥ आकृष्टिसगन

कटकं केनन वप्ररूत्रि कोमलं सुभगे ॥ धन्येन सुजन्मणा लं आस्यं मदनस्य राज्यमिव ॥५१॥ आरुह्य दूरमगणितरोदद्भेना
प्रकाशयंती स्वं ॥ वातप्रतीछनपटी वहित्रमिव हरसि मां सुतनु ॥५२॥ आयासः परहिंसा वैतसिकसारमेयतवसारः ॥
त्वामपसार विलक्ष्यजयः कुरंगए वोधुनेवान्यः ॥५३॥ आनयति पथिकतरुणं हरिण इह प्रापयन्ति वासाः ॥ उपक
मलमगो पिकोमलकलमावलिकवलोतरलः ॥५४॥ आसीद्बयदार्द्धः किमपितदा किमयमाहतोः प्याह ॥ निष्ठुरभा
वाद्धुना कटूनि रटति सखि पटह इव ॥५५॥ आज्ञाकरस्य परिभवताडनसहस्य सत्यमहमस्याः ॥ ननु श्री लक्ष्मीतलेयं
प्रियेतरइक्षुमपिवेद ॥५६॥ आधाय दुग्धकलशीमंथानं क्रांतदोर्लतागोपी ॥ अप्राप्तपारिजाता देवेरोषं निवेशयति ॥
५७॥ आस्तां मानः कथनं सखीषु वासप्रिनि वेधदुर्विनये ॥ शिथिलितरसितगुणगंधा ममापि सा लज्जिता सुतनुः ॥५८॥
आवर्तैराद्रर्पणशोभां डिंडीरपांडुरे दधति ॥ गायति मुखरितसलिला प्रियसंगममंगलं सुरसा ॥५९॥ ॥ इत्याका
रव्रज्या ॥ ॥ इयमुद्गतिहरंती नेत्रनिकोचं विदधती पुरतः ॥ न विजानीमः किंतव वदति सपत्नी वदिन निद्रा ॥६०॥ ::

इदमुभयमिति संततहारगुणांतर्गतैककुचमुकुलं ॥ गुलिका धनुरिव बाला वपुः स्मरः श्रयति कुतुकेन ॥६१॥ र
हसि खरशिशिखालंबिनि विनोदरभरलवपुषितरुहहरिणे ॥ पश्याभिलषितपतितुं विहगी निजनीडमोहेन ॥६२॥
इक्षुनदी प्रवाहो प्लवमानग्रहश्रहे सुतनु ॥ भ्रलति काचतवेयं भंगैरसमधिकमावहति ॥६३॥ इंदीरिवास्य पुरतोय
द्विसुखी सापवारणाम्रमसि ॥ तत्कथय किं न दुरितं सखि लयाच्छाययेव रुतं ॥६४॥ इहकपटकुतुकतरलितदृशि विश्वा
सं कुरंग किं कुरुषे ॥ तव रभसतरलिते यं व्याधवधूर्वलिधोवलने ॥६५॥ इह वहति बहुमहोदधि विलक्षणा मानगर्बमिव
मुर्वी ॥ देवस्य कमठमूर्तेर्न पृष्ठमपि निखिलमाप्नोति ॥६६॥ ईर्ष्यारोषज्वलितो निजपतिसंगं विचिंतयंस्तस्याः ॥ सु
तवसनजघनभावनसांद्रानंदेन निर्वामि ॥६७॥ ईश्वरपरिग्रहाविनमोहोस्मांमधुपकिमुपातंसि ॥ कनकशिखानसा
रावीतरसाकितवकलिकेयं ॥६८॥ ईषद्वैवर्ण्यजडिमा शिशिरे गतमात्रएव विरमंगेः ॥ नवयौवनेव तन्वी निबिन्मते
निर्भरं वायी ॥६९॥ ॥ ईकारव्रज्या ॥ ॥ उल्लसितभ्रूपथनुबानवष्टधुना लोचनेन रुचिरांगी ॥ अचला अपि न महांतः केनचन

उपनीयय यन्त्रितं बेभुजंगमुखे रलंभि विबुधैः श्रीः॥ एकः स मंदरगिरिरिव गिरिमाणं समुद्र हृतु॥७१॥ उल्लसि
तलालनो यं ज्योत्स्नावर्षी सुधाकरः स्फुरति॥ आसक्तकुल्लवर्णे इवाकट इव प्रकटितस्तोरः॥७२॥ उपचारानुनया
स्ते कितव स्योपेक्षिताः सखीव वसा॥ अधुना निष्ठुरमपि यदि सवदति कलिके तवाधामि॥७३॥ उषसि परिवर्तयं
त्या मुक्त्वा हामोपवीततां नीतं॥ पुरुषायितवाग्दग्धं व्रीडावतिकेर्मकलिततं॥७४॥ उड्डीनानामेषां श्रासादात्तरुणि
पक्षिणां पंक्तिः॥ विस्फुरति वेजयंती पवनक्षिप्तापविलेव॥७५॥ उज्जागरितभ्रामितदंतुरदलकल्पमधुकर प्रक
रे॥ कांचनकेतकिमानव विकसनुसोरस्यसंभारः॥७६॥ उल्लसितस्फूः किमतिक्रान्तं चिंतयसि निस्तरंगाक्षि॥ सुद्र
पचार विरसः पाकः प्रेम्णो गुडस्येव॥७७॥ उद्भिद्यन्ति सरंतीं सखी मियं कपटको पकुटिलाक्षः॥ एवं मतं समाक्षिप
हाहतरी पयथा पतति॥७८॥ उदितोपि तुहिनगहने गगनप्रांतेव दीप्यते तपनः॥ कठिनघनतुहरे पूर्णे हारावनिरसि
प्रदीप इव॥७९॥ उद्गमनो पनिवेशानन्यायेन परिरत्ति चलनव वनेषु॥ अनिशं समोहयति मां हल्लग्नः श्वासइव दयितः॥८०॥

उषसि सौभाग्यमहस्फुटयाज्वा भंगभीतयोर्नीतोः॥ अकलित मनसो रेकाहदिदूतीनिसृष्टार्था॥८१॥ उत्तमभुजंगसं
गमनिष्पंदनितंबचापलस्तस्याः॥ मंदरगिरिरिव विबुधैरितस्ततः कृष्यते कायः॥८२॥ उपनीयकमले कुरुबं कथय
ति सभयश्विकिलिकिहलिकः॥ त्रोणंसो माधनि भंवधस्तनेव्यापि मुपजातं॥८३॥ उन्मुकुलिताधर पुटे स्फुरतिकणश्वास
मीलिताधक्षि॥ धूमोपि नेहविरमे भ्रमरोयं श्वसितमनुसरति॥८४॥ उपरि परिप्लवते मम बाले यं गृहिणि हंसमालेव॥
सरसइव नलिननालात्वमात्रायं प्राप्य लसति पुनः॥८५॥ उत्कंपधमपि घ्रलहोः साधिकहस्तविस्नुत श्वोरः॥ शिवमा
गुस्ते सुगनुस्तनयोस्तव चंचलाचलयोः॥८६॥ उत्क्षिप्तबाहुदर्शितभुजमूलं च्युतमुकुलमसरव्या॥ आरुध्यमाणम
वनो राजति परमुच्चपदलाभः॥८७॥ उच्चकुचकुंभनिहितो हृदयं चालयति जघनलग्नाग्रः॥ अतिनिम्नमध्यसंक्रम दा
रुनिभस्तरुणितवहारः॥८८॥ उल्लसितसीतदीधितिकलोपकंठे स्फुरंति तारौघाः॥ कुसुमायुधविधृत धनुर्निर्गत मक
रंदबिंदुनिभाः॥८९॥ उपनीय प्रियमसमयविंदवमे दग्धमानमय॥ नीयनोमोपक्रमए वसणदेदूतीव चलितास्ति॥९०॥

उत्तमवनिते केगतिः करीवसरसिपयः सखीधैर्ये ॥ आस्कंदितोरुणाखं हस्तेनैव स्त्रग्गनहरसि ॥ ९१ ॥ उद्दामुनागिवा
हयप्रष्ठेलग्नाविकालमचलासि ॥ सर्वसहे कठोरत्वचः किमंकेनकमठस्य ॥ ९२ ॥ ॥ इत्युकारव्रज्या ॥ ॥ ऋजुना
निधेहि चरणौपरिहर सखि निखिलनागराचारं ॥ इह डाकिनीति पल्लीपतिः कटाक्षेपि दंडयति ॥ ९३ ॥ ऋषभोत्रगीय
तइति श्रुत्वास्वरपारगा वयं प्राप्ताः ॥ कोवेद गोष्ठमेतत् गोत्रांतौ विहितबहुमानं ॥ ९४ ॥ ॥ इत्यकारव्रज्या ॥ ॥ एकोह
रः प्रियाधरगुणवेदी दिविषदोऽपरे मूढाः ॥ विषममृतं वा समनितियः पश्यन्गरलमेवपपौ ॥ ९५ ॥ एष्यति माधुनरयमि
ति गमनेयदमंगलं मया कारि ॥ अधुनातदेवकारणमवस्थितो दग्धगेहपतेः ॥ ९६ ॥ एकेकन्तोयुवजनं विलंघमानास्वनिक
रमिवतरला ॥ विश्राम्यतिसुभगत्वामंगुलिरासाद्य मेरुमिव ॥ ९७ ॥ एकः सजीवति सहृदयविहीनोपि सहृदयो एकः ॥ एवं
यः सकललघिमकारणमुदरं न बिभर्ति दुःपूरं ॥ ९८ ॥ ॥२००॥

॥१९॥

एकं वदति मनो मम यामि न यामीति हृदयमपरं मे ॥ हृदयद्वयस्य चिंतं तवसुंदरि हन्त कांतचित्तायाः ॥ १ ॥ एरंडपत्रशयना
जनयंती स्वेदमलघुजघनतटा ॥ रलिपुटी वमिलंती स्मरज्वरं हरति हलिकवधूः ॥ २ ॥ ॥ इत्येकारव्रज्या ॥ ॥ केछिनिल
यं सखीमिव नयति नवोढां स्वयं न मां भजते ॥ इत्थं गृहिणी मार्येव स्तुनि प्रतिवेशिताहसितं ॥ ३ ॥ कालक्रमकमनीयक्रीडेयं
के तकीति कातंका ॥ वृत्तिर्यथा यथास्यास्तथा तथा कंटकोत्कर्षः ॥ ४ ॥ रुतकस्यापमरीयश्वासध्वनिदत्तकर्णकिं तीव्रैः ॥ वि
ध्यसि मां निश्वासैः स्मरः शरैः शब्दवेधीव ॥ ५ ॥ क्षसभिर्मोकदुकूलः क्षालंकणीयफणिमणिश्रेणि ॥ कालियभुजंगगम
नाद्यमुनेविः श्वस्यगम्यासि ॥ ६ ॥ किंचिन्नबालयोर्कंनसप्रसादा निवेशिता दृष्टिः ॥ मयिपदकेवलपतिते केवलमकारि सु
कपंजरो विमुखः ॥ ७ ॥ कृतहसितहस्ततालं मन्मथलरलेविलीलो किलांयुवभिः ॥ स्मिनः स्मितोनि पतन्त्यंगेन नर्तयति सं
गस्त्वां ॥ ८ ॥ कममुखिसर्वतो निवारणं विदधदेव भ्रमयति ॥ तेधीरुस्वस्वरसास्तरंगिणीस्तरलनयनाश्च ॥ ९ ॥ कितवप्रपंचे
तासा भवत्रामंदाक्षमंदसंचारा ॥ बहुदायेरपि संप्रतिपाशकसारी बनायाति ॥ १० ॥ कम्पघनीयजन्मामाघनिथेशी पियस्यसो

१०

गो॰ग्रा॰स॰

॥१२॥

भाग्यं॥ मलयानिलदीर्घः कथयति कांचीनिनादेर्थं॥११॥ किमशकनीयं प्रेम्णः फलमिनं कथय प्रिया प्रिया विभेति स्म
सा गिरिशाभुजभुजंगमफणोपधाना घनिद्राति॥१२॥ कृत्रिमकनकेनेव प्रेम्णा मुषितस्य वारय निताभिः॥ लघुरिव पि
ततिनायकुंकुमेन हास्यतामहती॥१३॥ किं पर्वदिवससमार्जित दंतौष्ठिनिर्जेव पुनर्मंडयासि॥ नत्वा सज्जतिप
वैस्वपि मधुरा मिक्षुयष्टिमिव॥१४॥ कष्टं साहसकारिणि नयननयनाधेन सोध्व निस्वष्टः॥ उपवीतादपि वदि
तो निजदेहस्तप स्वीते॥१५॥ क्रूरो विगन्यमाने क्षितितले यं मां प्रमोदयसेव॥ रोदनमेव भिन्नभः सुरापगा वारिष्ट
ष्टिरिव॥१६॥ कृपणग्रभवनानां परलुचित मपायदबंधनं मन्ये॥ यानूत्थ्यते लघु नयाविर्वेनापि विगुणेन॥
१७॥ कररुहशिखा निखातभ्रांता विश्रांतरजनिंदुःखाय॥ रविरिवयं त्रोत्रिखितः कुरोपि लोकस्य रहसि दृश्यं॥
१८॥ किंकरवाणि दिवानिशा मविलग्ना सहजरीत लघकति॥ हंभ सुख यामि न प्रियमात्मानमिवात्मनश्छाया॥१९॥

॥१३॥

केशैः शिरसो गरिमा मरणं पीयूषकुंडपातेन॥ दयितवहनेन वक्षसि यदि भारस्तदिदमचिकित्स्यं॥२०॥ किंचित्कर्क
केशैः शिरसो गरिमा मरणं पीयूषकुंडपातेन॥ दयितवहनेन वक्षसि यदि भारस्तदिदमचिकित्स्यं॥२०॥ किंचित्कर्क
केनगिरिशस्य दत्ता बुद्धिर्भुजगं
ग्रातामनुरसं प्रदास्यन्निसर्गमधुरं मे॥ इष्टोरिवाते सुंदरिमानसरपि काम्यः॥२१॥ केनगिरिशस्य दत्ता बुद्धिर्भुजगं
ग्राता मनुरसं प्रदास्यन्निसर्गमधुरं मे॥ इष्टोरिवाते सुंदरि मानसरपि काम्यः॥२१॥
जटावनेः पयितुं॥ येन रतिरभसकांता करचिकुरा कर्षणं मुषितं॥२२॥ करचरणकां चिहारप्रहारमविचिंत्य बल
गृहीतकचः॥ प्रणयी चुंबति दयितावदनं स्फुरदधरमरुणाक्षं॥२३॥ कुरुतां चापलमधुना कलयतु सुरसास्तिमा
दृशीनदपि॥ सुंदरिहरीतकीमनुपरिपीता वारिधारेव॥२४॥ कज्जलतिलककालंकित मुखचंद्रे गलितसलि
लकणके गृहि॥ नवविरहदहनतूलो जीवयितव्यस्त्वया कतमः॥२५॥ उछ्रान्तुरस्ते यापि हि परायकारं त्यजंति नै
महांतः॥ तृणमात्रजीवनाश्रपि करिणो दानद्रवार्द्रकराः॥२६॥ किं हसथ किं प्रधावथ किं जनमाह्वयथ बालका

१३

विफलं।।नदर्यं वश्ययति यथा रिपुः कंठे मुनाज्जगृहे।।२६।। कालवलताकेकलितस्मरजज्ञा रोषमस्तणमरुणा
क्षी।।मोक्तुं न मोक्तुमथवा बलते सावर्धलब्धरतिः।।२७।। केतकगर्भे गंधादरेण दूरादमी कृतमुपेताः।।मदन
स्यदनवाजिन इव मधुपाधूलिमाददते।।२९।। कोवक्रिमा गुणाः के का कांतिः शिशिरकिरणलेखानां।।अंतःप्रवि
श्यया सा माक्रांतपरुषविशेषेण।।३०।। कृतविविधमथनयत्नः पराभवाय प्रभुः सुरासुरयोः।।इधुनि सोभा
ग्यमदात्स्वयंवरेण श्रियं विष्णुः।।३१।। किंपुत्र गंडशैलभ्रमेण नवनीरदेषु निश्वासि।।अनुभव वचपलाविलासि
तगर्जितदंतांतरभ्रांतिः।।३२।। कोंतःपदेन हतइति सरलभ्रमराध्याकिंप्रसाद्यथा।।सोप्यवमेवसुलभः पद्म
हारः प्रसादः किं।।३३।। कर्णगते यमसोघाद्दष्टिस्तव शक्तिरिंदुदत्ता च।।सानासादितविजया क्वचिदपि नापार्थप
तितेयं।।३४।।कूजयति क्लेमिति दूतीयं द्राक्षयं सुमुखि तव कटाक्षेण।।कामोपि तत्र सायकमकीर्तिशंकी न संधत्ते।।३५।।भीः

कोवेद मूल्यमस्य द्यूते प्रभुणापणीकृतस्येंदोः।।पतिविजयेयस्मातिपण्णामधरं धरनंदिनी विदधे।।३६।।कुपितां
चरणे प्रहरणभयेन मुंचामि नरवलुचंडिलां।।अलिरनिलश्च पुलकिसलयताडनसहनो लतांभजते।।३७।।कोपाकु
ष्टस्मरशरासने संवृणु प्रिये पततः।।छिन्नज्ञा मधुपानिव कज्जलमलिनाश्रुजलबिंदून्।।३८।।कामेनापि
नभेत्तुं किमु हृदयमपारिभालवनितानां।।मूढविशिखप्रहारे शून्यमिवाभाति यद्वक्षः।।३९।।किंपरजीवैर्दिव्य
सि विस्मय मधुराक्षि गघसखि दूरं।।अहिमधिवल्लवर मुरगयाही खेलयतु निर्विघ्नः।।४०।।करचरणेन प्रहरसि
यथा यथांगेषु कोपतरलाक्षी।।ऐश्वयति परुषवचनैस्तथा तथा प्रेयसी रसिकः।।४१।।कस्तां निंदति लुंपति
कः स्मरफलकस्य वर्णके मुग्धः।।कोभवति रत्नकंटकमसृतेकस्या रुचिकृदेति।।४२।।कोपवतिपानिलीलांचं
चलस्तांकुरेखयिभ्रमति।।करकंपितकरवाले स्मरइव सा मर्धितासुतनुः।।४३।।कोलीदलनामेनां भजामि

नकुलं स्मरः प्रमाणयति॥ नद्भावनेन भजतो मम गोत्रस्खलनमनिवार्यं॥५४॥ कुत इह कुरंगशावक केदा
रे कलममंजरीं खजसि॥ तृणबाणस्तृणधन्वा तृणघटितः कपटपुरुषोयं॥५५॥ ॥इति ककारव्रज्या॥ ॥
खलसख्यं प्राङ्मधुरं वयोन्तराले निदाघदिनमंते॥ एकादिमध्यपरिणतिरमणीया साधुजनमैत्री॥५६॥
गुणमधिगतमपि धनवानचिरान्नाशयति रक्षति दरिद्रः॥ मज्जयति रज्जुमंभसि पूर्णः कुंभः स खिन्नस्तुच्छः
॥५७॥ गुरुरपि लघूपनीतो नतो न निमज्जति नियतमाश्रये महतः॥ वानरकरोपनीताः शैला मकरालयस्येव॥
५८॥ गौरीपतेर्गरीयो गरलं गत्वा गले जीर्णं॥ जीर्यति कर्णे महतां दुर्वादो नाल्पमपि विश्रांतिं॥५९॥ गृह्य
तिपुरतो जारं कंयटकथाकथितमन्मथावस्था॥ प्रीणयति पीडयति च बाला निःश्वस्य निःश्वस्य॥५०॥ ग
तिगंजितवरयुवतिः करीकपोलो करोतु मदनो॥ मुखबंधमात्रसिंधुरलंबोदर किं मदं वहसि॥५१॥ गेहिन्याः

शृण्वंती गोत्रस्खलितापराधमानं॥ स्निग्धां प्रिये सगर्वा सखीषु बाल हसं दिशसि॥५२॥ ग्रीष्मसमये समये सम
यस्मिन्विनिर्मिते कलयकेलितरुम्बले॥ अलमालवालवलयवलनकुंडलितमिव शैलं॥५३॥ गुणबद्धचरणहतिमा
लीलाविहंगं विमुंच सखि मुग्धे॥ अस्मिन्वलयितग्राखेक्षणेन गुणयंत्रणं नटसि॥५४॥ गुरुगर्जसांद्रविद्युद्भयमु
दितकर्णचक्षुषां पुरतः॥ बालां चुंबति जारवज्जादधिको हि मदनेषुः॥५५॥ गृहिणीगुणेषु महता विनयः सेवावि
धीयते तिगुणाः॥ मानः प्रभुता वाम्यं विभूषणं वामनयनानां॥५६॥ गुरुषु मिलितेषु शिरसा प्रणमसि लघुच्छन्न
तासमेषु समा॥ उचितज्ञासि तुले किं तुलयसि गुंजाफलैः कनकं॥५७॥ गेहिन्या ह्रियमाणं निरुध्यमाणं नवोढया
पुरतः॥ मम मनो काद्भिनयार्पित गुण इव हृदयं द्विधा भवति॥५८॥ गुणआकर्षणयोग्यो धनुषइवैको पिलक्षला
भाय॥ लूतातंतुभिरिव किं गुणैर्विमर्दासहैर्वहुभिः॥५९॥ गायति गीते शंसति वंशे वादयति सा विपंचीषु॥ पाठयति

पंजरकीरुकीस्तवसंवासास्सरं बाला॥६०॥गुणमंतरमगुणं वा लक्ष्मीर्गंगा च वेद हरिहरयोः॥एकापदे पिरमतेन वसतिनि
हिताग्निरस्य पदा॥६१॥गत्वाजीवितसंशयमाप्यस्तः सोढुमिति चिराद्विरहः॥अकरुण पुनरपि दित्ससि सुरतदुर
ष्यास मस्माकं॥६२॥गोत्रस्खलितप्रभे प्युत्तरमतिनीलनीततलं नत्वा॥निःश्वस्य मोघरूपे स्व वपुषि निहितं तया
चक्षुः॥६३॥गंधग्राहिणि रागलोन्मीलन्निर्यासनिखिलांगी॥उपभुक्तस्तब्धरुह न्नाधुना भ्रमसि न भ्रमसि॥
॥६४॥गणयति न मधुव्ययमविरतमापिबन्नुमधुकरः कुमुदं॥सौभाग्यमानवान्परमस्य ति घुमणये चंद्र॥
॥६५॥गुणविध्दतास खिति श्वसितथैव देहे न किंतु हृदयं ते॥हतममुना मालायाः समीरणेनेव सौरभ्यं॥६६॥
गुरुसदने नेदीयसि चरणगते मयि च मूकयापि तया॥नूपुरपदास्य पदयोः किंतु प्रियमीरितं प्रियया॥६७॥
ग्रंथिलतया किमिक्षोः किमपभ्रंशेन भवति गीतस्य॥किमनार्जवेन शाम्नः किं दाक्षिण्येन दयितस्य॥६८॥ ॥श्री॥

॥१५॥

गेहिन्या चिकुरग्रहसमयससीत्कारमीलितदृशापि॥बालाकपोलपुलकं विलोक्य निहतोस्मि निरसिपदा॥६९॥
गुरुपक्ष्मजागराहणघूर्णत्तारं कथंचिदपि बलितं॥नयनमिंदुस्फुटनखपदनिवेशकृतकोपकुटिलभ्रु॥७०॥
॥इति गकारव्रज्या॥ ॥घटितजघननिपातितपीनासन्यस्तकुचभारं॥आलिंगत्यपि बालावदत्य सो मुंच मुंचे
ति॥७१॥घटितपलाशकपाटं निशीथिनीसुखिनो हि से रते पम्ना॥उज्जागरेण कैरवकृतिशाक्यारक्षितुं लक्ष्मीः॥
७२॥घूर्णति विप्रलब्धाः स्नेहापायात्प्रदीपकलिकाश्च॥ग्रीतः प्रस्थितपांथस्त्रीहृदयं स्फुटति कमलं च॥७३॥ ॥
इति घकारव्रज्या॥ ॥चपलस्य पलितलांछितचिकुरं दयितस्य मौलिमवलोक्य॥खेदे चिंतेपि समये समंदमे
वादे देहणि॥७४॥चंडिप्रसादितेन स्पृशन्भुजे नापि कोपनां भवति॥तप्यामि पंकिलामिव पिबन्नदीं नलिन
नालेन॥७५॥चपलभुजंगीभुक्तो [illegible] लगंधवहनिशिभ्रांत॥अपराणां पूरयितुं प्रस्फुरत सदा गते गच्छ॥७६॥

चिरपथिक द्राघीम्नि मिलदलकलतान्तरेवलावधिग्रथिता ॥ करतोयेव भगाङ्क्याद्दृष्टिरिदानीं सदानीरा ॥७७॥ त्वं
डीहर चपलं चेलव्यक्तोरुविलोकनैकरसिकेन ॥ धूलिभयादपि न मया चरणहतो कुंचितं चक्षुः ॥७८॥ चलकुंडल
चलदलकं स्खलदुरसिजवसनसज्जदूरुयुगं ॥ जघनभरकुमकूणितनयनमिदं हरति गतमस्याः ॥७९॥
चरणेः परागसेकतमफलमिदं लिखसि मधुपकेन क्याः ॥ इह वसति कांतसारे नांतः सलिलापि मधुसिंधुः
॥८०॥ चिरकालपथिकरंकांतरंगितारक्षः किमीक्षसे मुग्ध ॥ त्वन्निस्त्रिंशाश्लेषव्रणकिणराजीयमेतस्याः ॥८१॥
चपलांयथामदांधश्छायामयमात्मनः करीहंति ॥ आस्फालयति करं प्रतिगजस्तथायं पुरोरुह्यः ॥८२॥ त्वं
बनलोलुपमदधरहतकाश्मीरं स्मरन्न त्यजामि ॥ हृदयद्विरदालानस्तंभस्तदूरुयुगं ॥८३॥ चिकुरविचारण
तिर्यग्गतकंठाविमुखवृत्तिरपि बाला ॥ त्वामियमंगुलिकल्पितकचावकाशा विलोकयति ॥८४॥ चुंबनहतांज